

OMEJEVANJE KAJENJA – ZAKAJ?

V prejšnjem prispevku sem omenil bodoči zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov. Žal ta zakon letos še ne bo sprejet, čeprav je po mnenju organiziranih nekadilcev prav tako pomemben za slovenski narod, kot nekateri drugi zakoni, ki pa imajo očitno prednost.

Marsikdo sprašuje, zakaj naj bi kajenje sploh omejevali z zakonom. Namesto odgovora naj nevedem naslednji primer:

V ZDA je vse več ubojev in mrtvih. Kje je vzrok? Vzrokov je lahko več, vsekakor pa je svobodno nošenje in razširjena prodaja orožja eden pglavitnih vzrokov. Zato v ZDA že (še le sedaj) razmišljajo o zakonski prepovedi nošenja in kupovanja ročnega orožja. Jasno je, da tako tragičnih posledic ne bi bilo, če orožja ne bi prodajali povsod in vsakomur. Podobno je s prodajo tobačnih izdelkov. Neki kadilec mi je nekoč rekel, da ne bi kadil, če cigaret ne bi izdelovali. Verjamem mu. Sem pa tudi prepričan, da bi manj kadil, če jih ne bi mogel kupiti povsod in ob vsakem času. Tobačni izdelki so, zaradi svojih lastnosti in iz njihove uporabe izhajajočih posledic, pač posebne vrste izdelki, ki naj jih ne bi mogli kupiti prav povsod.

Zato se nekadilci zavzemamo, da bi tobačne izdelke prodajali le v specializiranih prodajalnah, kot je to urejeno v Avstriji. Tudi nekaterih posebnih izdelkov, kot so na primer zdravila in podobno, ne moremo kupiti kjerkoli, ampak le v posebnih trgovinah – lekarnah. Če želimo nekadilce obvarovati pasivnega kajenja, izboljšati zdravje kadilcev in državi prihraniti stroške zdravljenja posledic kajenja, moramo kajenje učinkovito omejiti. K temu lahko prispevam predvsem nekadilci, ki bomo lahko izvajanje zakona nadzorovali. Na to se moramo nekadilci že sedaj pripraviti. Ko bo zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov sprejet, predvidoma sredi leta 1994, bo njegova veljava odvisna od odločnosti in samozavesti nekadilcev.

Vsekakor bomo morali nekadilci izkoristiti pravico do bivanja v nezakajenih prostorih, saj nas ravno tobačni dim najbolj moti. Pod nobenim pogojem ga nismo dolžni vdihavati. Ko pa bo tobačna industrija namesto sedanjih gorljivih cigaret ponudila kadilec brezdimne cigarete, prizadevanja nekadilcev ne bodo več potrebna. Dokler pa je tako, kot je, bomo nekadilci štčtili predvsem sebe in svoje otroke, ki so se rodili kot nekadilci in jim nihče nima pravice vsiljevati kajenja na primer s pomočjo nesramno pretkanih reklam za žvečilni gumi.

Kajenje velja omejiti tudi zaradi nekaterih dejanj, ki se jih kadilci zaradi malomarnosti in brezbriznosti sploh ne zavedajo.

Prvi primer. Znana je njihova trditev, da posegamo v kadilčevo svobodo izbire med zdravjem in boleznijo. Vendar, če kadilci ne cenijo svojega zdravja (škodljivost kajenja je znanstveno dokazana!), naj vsaj nam prizanesejo in naj nam oprostijo, če se nekadilci zavzemamo tudi za njihovo zdravje. Ne nazadnje so nekateri kadilci tudi naši dobri prijatelji, znanci, sodelavci in celo sorodniki. Ni nam vseeno, kako dolgo (kratko) bodo med nami.

Drugi primer. Ko pride kadilec v nek prostor, ga povsem zadimi in na koncu pusti ogorek v pepelniku, da zasmrajanih zaves in oblek niti ne omenjam. Ko odide, kadilec o svojem preteklem dejanju sploh ne razmišlja. Nekadilec pa se bo vprašal, če je res dolžan za kadilec počistiti pepelnik. Čas bi že bil, da se kadilci začnejo obnašati podobno, kot ozaveščeni obiskovalci gora, ki svoje odpadke odnesejo s seboj v dolino. A koliko truda in nešteti opozoril je bilo za to potrebnih. Za omenjeno ravnanje kadilcev pa smo krivi predvsem nekadilci, ki mirno in brez opozarjanja prenašamo vsa, kajenje spremljajoča dejanja kadilcev. Prav zanje velja izrek »Kjer se osel valja, tam dlako pusti«. Bodimo nekadilci bolj samozavestni in začnimo kadilce na primeren način opozarjati na njihova dejanja! Prav gotovo se svojih kadilskih dejanj kadilci ne zavedajo, ker o tem še niso premišljevali. Z nenehnim opozarjanjem in vzgojo bi kadilci nedvomno postali kulturnejši. Ne nazadnje ljudje tudi pljujejo več tako pogosto na tla, kot so nekoč.

Tretji primer. Kadilec si na ulici (pa ne samo tam), prižge zadnjo cigareto, prazen zavojček pa odvrže najraje na tla. Če je pri tem prazen tudi plastični pepelnik, le-ta prav tako konča na tleh. S kakšno pravico kadilci na ta način onesnažujejo okolje, v katerem živimo tudi nekadilci. Ko pokadi cigareto, kadilec (največkrat še goreč) ogorek malomarno in brezbrizno vrže na tla. Ob deževju ga voda odnese v kanalizacijo ali direktno v reko. Znanstveniki pa so ugotovili, da en samcat cigaretni ogorek onesnaži 40 litrov pitne vode. Na zdravje!

Četrti primer. Podatki gasilcev kažejo, da okoli 5% požarov nastane zaradi odvrženih cigaretnih ogorkov. Mnogim škodam in vsem posledicam cigaretno ognjene stihije bi se zagotovo lahko ognili, če bi bilo kadilcev manj in če bi bili kadilci vsaj malo (bolj) pazljivi.

Peti primer. Ameriški strokovnjaki so izračunali, da so stroški za zdravljenje ameriških kadilcev statistično pomembno večji od dohodka, ki ga država zbere s prodajo tobačnih izdelkov. Zakaj bi bilo v Sloveniji drugače?

Razlogov za omejevanje kajenja je torej več kot dovolj. Ker je škodljivost tobaka znanstveno dokazana, je razumljivo, da moramo imeti nekadilci prednost in predpravo odločati o kajenju, pa čeprav s tem posegamo v kadilčevo svobodo izbire. Zaradi upravičenih razlogov nekadilci ne smemo in ne moremo biti v podrejenem položaju v odnosu do kadilcev. Zato se bomo povezani v Zvezo društev nekadilcev Slovenije, še naprej zavzemali za zmanjšanje obsega kajenja, ker vemo, da smo na pravi poti.

Tomaž Mancini
(ponatis iz glasila
Društva pljučnih bolnikov Slovenije
Zdrav dih za navdih)